

"СҮРЬЕЗ БОЛОН ЯМ ӨВЧНИЙ ХЯНАЛТ" ТӨСЛИЙН ХАМТАРСАН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ ГУРАВДУГААР ХУРЛЫН ШИЙДВЭР

Огноо: 2024 оны 2 дугаар сарын 21-ны өдрийн 09.00-11.30 цагт /УБ цаг/

Хаана: Монгол Улс, ЭМЯ-ны хурлын Б заал

Оролцогчид: Хамтарсан зохицуулах хорооны дарга, гишүүд

Японы Олон улсын техникийн хамтын ажиллагааны ЖАЙКА байгууллага, Эрүүл мэндийн судалгаа, хөгжлийн байгууллагын "Тогтвортой хөгжлийн төлөө шинжлэх ухаан, технологийн судалгааны түншлэл" (SATREPS)-ийн дэмжлэгтэй "Сүрьеэ болон ям өвчний хяналт" төслийн Хамтарсан зохицуулах хороо (ХЗХ)-ны гуравдугаар хурлыг 2024 оны 2 дугаар сарын 21-ны өдрийн 9.00-11.30 (Улаанбаатарын цаг) цагийн хооронд тэнхим болон онлайн хэлбэрээр зохион байгууллаа.

Хурлыг батлагдсан хөтөлбөрийн дагуу ЭМЯ-ны Нийтийн эрүүл мэндийн газрын дарга, төслийн захирал Д.Баярболд удирдсан бөгөөд хуралд оролцох 83 гишүүнээс оролцсон 62 буюу хурлын ирц 74.7% байв. Онлайн 13 оролцогч, тэнхимээр 49 албан тушаалтан оролцсон.

Тус зохицуулах хорооны хурлаар:

1. Төслийн үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн явц
2. Төсөл хэрэгжилтэд тулгамдаж буй бэрхшээл, асуудлууд
3. Хурлын оролцогчидтой санал солилцох зэрэг асуудлыг хэлэлцүүлэв.

Хөтөлбөр /Хавсралт 1/, илтгэлүүдийг / Хавсралт 2/-оос харна уу

Асуулт хариулт

Асуулт 1. Төслийн захирал Д. Баярболд, Төслийн захирал:

Такаши Кимура профессороос асуулт асууя. Үхрийн сүрьеэ болон ямын эрсдэлийн үнэлгээг гүйцэтгэх b.mallein амьтнаас хүнд халдварлах эрсдэлийн судалгаа дутагдалтай байна гэсэн. Тэгэхээр энэ төслийн хүрээнд цаашид ямар ажил үргэлжлүүлэн хийх талаараа та тодруулан хэлж өгнө үү?

Хавьтал болсон хүнээс цус авч халдварыг үнэлэх хэрэгтэй байна гэсэн үүн дээр мөн та тодруулга хэлж өгнө үү?

Мөн камертай микроскоп мал эмнэлгийн сургуульд шаардлагатай байна гэсэн энэ нь төслийн хүрээнд нийлүүлэгдэхээр байгаа юм уу эсвэл хамтарсан зөвлөлийн хурлаар нэмж шийдвэрлүүлэхээр саналаа хэлсэн үү?

Хариулт 1. Төслийн удирдагч Такаши Кимура:

Асуулт асуусанд баярлалаа. Эхнийх нь эрсдэлийн үнэлгээний талаар асуулт байсан. Хамгийн чухал зүйл нь миний бодлоор ХӨСҮТ болон МЭХ хоорондоо хамтран ажиллах шаардлагатай байна. Эрсдэлийн үнэлгээг хийхийн тулд мал амьтны мэдээ мэдээллийг МЭЕГ болон МЭХ, УМЭАЦТЛ-ууд дамжуулан ХӨДСЛ руу мэдээлэл солилцох шаардлагатай байна.

2 дугаарт нь Амьтнаас хүнд халдах асуудал байгаа энэ нь бол миний илтгэлд гарснаар эхэндээ бид төслийн төлөвлөгөөнд уушгины хатгалгаатай хүмүүсээс эдийн дээж авч шинжлэх гэсэн төлөвлөгөөг гаргасан байсан. Уушгины хатгалгаатай хүмүүсийг шинжлэхэд үүсгэгч нь тодорхойгүй байгаа тохиолдолд энэ нь ямын үүсгэгч байж магадгүй гэсэн үүднээс энэ шинжилгээг хийх төлөвлөгөө гаргасан байсан. Ямтай адуутай хавьтсан хүмүүсийг олж шинжилгээ хийнэ гэдэг нь практик дээр хүндрэлтэй тийм учраас ямын адуутай халдвартай адуутай харьцдаг эздээс цусны шинжилгээ авч шинжлэх төлөвлөгөө гаргах шаардлагатай байна гэж үзэж байна. Хамгийн чухал нь ийм төрлийн шинжилгээг сүүлийн үед ямар ч оронд хийгээгүй байгаа. Батбаатар докторын хэлснээр монгол улсад байгаа адууны популяцид ям өвчний халдвар байгаа, шинжилгээгээр гарсан гэж хэлсэн. Тийм учраас ямын халдвартай адуунаас хүнд халдвар дамжсан байж магадгүй гэж үзэж байна. Энэ магадлалыг баталгаажуулахын тулд төслийн төлөвлөгөөний баримт бичгийг сайжруулах буюу шинэчлэх шаардлагатай байна гэж үзэж байна.

3 дугаарт микроскопын тухай асуудал байсан. Би мал эмнэлгийн сургуулийн багш Э.Очбаяртай хамтарч ажилладаг. Э.Очбаяр Хоккайдогийн их сургуульд манай лабораторид докторын зэрэг хамгаалсан. Төслийн эхнээс эхлэн энэ төсөлд маш их хувь нэмэр оруулж байгаа мэргэжилтэн юм. Ялангуяа ямтай адууны эмгэг судлалын шинжилгээнд Э.Очбаяр нь хамтран ажиллаж байгаа. Одоогоор судалгааны ажлын үр дүн шинжлэх ухааны өгүүлэл болгон хэвлүүлэхээр ажиллаж байна. Тийм учраас шинжлэх ухааны өгүүллтийн шаардлагад нийцсэн эмгэгт материалын сайн зураг авахын тулд камертай микроскоп авч өгөхийг дэмжиж байна. Гэхдээ Э.Очбаярын ажиллаж байгаа мал эмнэлгийн сургууль нь энэхүү хамтарсан төсөлд байхгүй тиймээс мал эмнэлгийн сургуульд энэхүү тоног төхөөрөмж авч өгөх хүндрэлтэй байна. Та бүхнийг энэ асуудалд дэмжлэг үзүүлээч гэж хүсэж байна.

Асуулт 2. Төслийн захирал Баярболд дарга:

Уучлаарай 3 дугаар асуулт буюу микроскопын асуудал дээр тодруулан асууя. Энэ төслийн хүрээндээ энэ дэмжлэгийг ярьж байна уу? Эсвэл Монгол Улсын засгийн газар, мал эмнэлгийн хүрээлэн ЭМЯ-ны зүгээсээ дэмжлэг өгөөч ээ гэдгийг хүсэж байгаа юм уу?

Хариулт 2. Төслийн удирдагч Такаши Кимура:

Жайкагаас төхөөрөмжийг авч өгөөч ээ гэж хүсэж байгаа юм аа. Жайкагийн төслөөс төхөөрөмжийг авч өгөөч ээ гэж хүсэж байгаа юм аа.

Төслийн захирал Баярболд дарга: За баярлалаа. Жайкагаас энэ тал дээр ярилцах байх гэж найдаж байна. Дараагийн асуулттай хүн байна уу? Бид асуулт асуух эрх бүхий, санал хэлэх эрх бүхий гишүүд ирсэн байгаа. Асуулт асуух хүмүүс байвал гараа өргөөд асуугаарай. Манай зохион байгуулагч нар микрофон дамжуулаад өгөхөд бэлэн байна. Эхлээд Батбаатар доктор дараа нь ХӨСҮТ-ийн дэд захирал Батбаяр нар асуулт асууна уу. Мөн дараа нь Мал эмнэлгийн хүрээлэнгийн захирал Батцэцэг нар асуулт асууна уу.

Асуулт 3: Батбаатар доктор, МЭХ:

Өнөөдрийн хуралд оролцож байгаа та бүхэнд баярлалаа. Нэг тодруулах асуулт байна. Уг төслийг ХӨСҮТ – тэй сүүлийн 2 3 жил хамтран нэг баг болж ажиллахад нэг жижигхэн бэрхшээл тулгараад байгаа. Энэ нь хөдөө орон нутагт явахад 2 асуудал байна 1 дүгээрт ХӨСҮТ-ийн зүгээс ажил нь давхцаад байдаг учраас олон хоногоор явахад хүндрэлтэй байна. 2 дугаарт тэр улсууд ажиллахад мэдээж хууль журмын дагуу томилолт авах эрхтэй ч томилолт байхгүй юм байна аа гэж би ойлгоод байгаа. Энэ тал дээр холбогдох дээд шатны төрийн захиргааны байгууллага арга хэмжээ авах боломж байна уу? Үүнд ЭМЯ-аас хариулт өгөх байх. Энэ шийдэгдвэл бид хамтраад нэг баг болоод нэг машинд суугаад яг энэ халдварууд дээр очиж ажиллаад өшөө илүү үр дүн өшөө илүү боломжууд бидэнд гарч ирнэ. Мөн эрх зүйн хувьд малын эмч нь хүнээс сорьц авах боломжгүй байдаг. Энэ дээр хариулт өгөөч ээ гэж хүсье.

Хариулт 3. Төслийн захирал Баярболд дарга:

Хөдөө орон нутагт хамтарч ажиллахад томилолтын асуудал ярьж байна. Мал эмнэлгийн зүгээс асуудалгүй энийг шийдчихдэг юм байна. ХӨСҮТ-д бас энэ төслийн зүгээс болон ЭМЯ-наас дэмжлэг үзүүлж ажиллах талаар чиглэлийг хүргүүлье. Тэгээд энийгээ ч гэсэн бид бас шийдвэрийн төсөлдөө оруулъя гэсэн бодолтой байна.

Асуулт 4. ХӨСҮТ-ийн дэд захирал Батбаяр:

Төсөл маань амжилттай хэрэгжиж төсөл маань амжилттай хэрэгжиж хүчтэй явж байгаад баяртай байгаа. А тэгээд энд хурал дээр бас манай талаас ямар саналтай байгаа вэ гэхээр дараагийн шатанд байгуулагдаж байгаа Био аюулгүй

байдлын 3 дугаар шатны лаборатори маань Мал эмнэлгийн хүрээлэн дээр байгуулагдаж байгаа. Гэтэл манай эрүүл мэндийн салбарт бол био Аюулгүй байдлын 3 дугаар шатны лаборатори нэг ширхэг ч байхгүй. Тэгэхээр энэ төсөл маань дууссаны дараагаар уг лабораторийг эрүүл мэндийн салбар, МAA-н салбар хамтарч ажиллах шаардлагатай гэж бодож байна. Бусад Био аюулгүй байдлын 3 дугаар лабораторид хийх шинжилгээ судалгаануудыг хийх боломж нь нээлттэй байх уу? Энэ төслийн хүрээнд шийдэл өгнө үү? Яагаад гэхээр одоо манай дээр баригдсан био аюулгүй байдлын лаборатори нь халдвар хамгааллын дэглэм хангахгүй ээ гэсэн дүгнэлтийг бид уншихсан байгаа. 2 дугаарт саяын өөрийн чинь хэлсэн томилолттой холбоотой зүйл дээр манай ХӨСҮТ-ийн зүгээс холбогдох удирдах зөвлөлийн хүмүүстээ хэлж үүсээд байгаа бэрхшээлийг арилгах чиглэл тавьж ажиллая аа. Баярлалаа.

Хариулт 4. МЭХ-ийн захирал Профессор Б.Батцэцэг:

Та бүхэнд энэ өглөөний амгаланг айлтгая аа. Төслийн тайлангийн явцын талаар мэдээлэл өгсөн бүх судлаачдадаа болон хүрэлцэн ирсэн зочдодоо төслийн менежерийн зүгээс баярласан талархсанаа илэрхийлье. Батбаяр дэд захирлын асуултад хариулья. Төслийн анхны санал боловсруулж явах үед ХӨСҮТ-ийн судлаачид маань хамтраад бид энэ төслийн саналыг боловсруулаад явуулж байсан. Мэдээжийн хэрэг 3 дугаар зэрэглэлийн лаборатори байгуулах нь хүндрэлтэй байгаа. Био Аюулгүйн байдлын 3 – р лабораторийг хамтран хэрэглэх нь халдвар хамгааллын дэглэмийн хувьд боломжгүй гэдгийг та бүхэн мэдэж байгаа. Гэхдээ бид цаашид судалгааны тал дээр хамтран ажиллахад асуудалгүй.

Хоёр дугаарт нь түрүүний микроскоптой холбоотой асуудлыг би сайн ойлгохгүй байна. Энэ хөрөнгө оруулалт яг төслийнхөө хүрээнд төсөл гүйцэтгэж байгаа гүйцэтгэгчдэдээ эзэмшүүлээд, хариуцуулаад явдаг байгаа

МЭС нь анхнаасаа энэ төсөлд ороогүй учраас ТӨХ эсвэл Боловсролын яам руу хөрөнгө шилжүүлэхэд нэлээн асуудалтай. Мал эмнэлгийн салбарт мундаг патологич болох Э. Очбаяр докторыг бэлтгэсэн Кимура багшид баярлалаа. Гэвч Э. Очбаяр докторт зориулан төслийн зүгээс микроскоп өгнө гэдгийг сайн ойлгохгүй байна аа. Үүнд жайкагийнхан илүү тодорхой хариулт өгөх байх аа.

Хариулт 4. Жайка-ын Монгол дахь төлөөлөгчийн газрын дэд дарга: Ёошимура Токужи:

BSL-3 лабораторийн тоног төхөөрөмж Монголд аль хэдийн ирсэн. Бид гаалийн бүрдүүлэлт хүлээгдэж байна. Гаалийн бүрдүүлэлтийг яаралтай гаргах тал дээр хамтарч ажиллах хэрэгтэй байна.

Лабораторийг хүлээлгэн өгсний дараа МЭХ дээр лаборатори ашиглах талаар журам гарна. Ханган нийлүүлэлт хийгдсний дараа Монгол талын холбогдох байгууллагууд энэхүү лабораторийг хэрхэн үр дүнтэй ярилцах хэрэгтэй.

Асуулт 5. Батцэцэг профессор: Хоккайдо их сургуульд боловсруулсан Dry LAMP оношилгооны аргыг цаашид Монголд нэвтрүүлэн ашиглах боломжтой юу?

Хариулт 5. Төслийн удирдагч Такаши Кимара:

Урвалжийг нийлүүлэх нь хүндрэлтэй байгаа. Яагаад гэхээр төслийн дараа Японы талаас дэмжлэг үзүүлэхгүй. Тийм учраас LAMP цомог боловсруулах аргыг олох шаардлагатай байна. Шаардлагатай урвалжуудыг хэрхэн импортлох вэ гэдэг шийдлийн олох хэрэгтэй. Энэ асуудал дээр та бүхнийг хамтран ажиллаасай гэж хүсэж байна.

Асуулт асуух өөр хүн байна уу гэж асууснаар асуулт хариулт явагдаж дууслаа. ЭМЯ-ны Нийтийн эрүүл мэндийн газрын дарга, төслийн захирал Д.Баярболд хийж хурлын шийдвэрийн төслийг танилцуулав.

ШИЙДВЭРЛЭСЭН НЬ:

1. Мал эмнэлгийн ерөнхий газар нь адууны ямтай нь батлагдсан адууны эзэн, адууг маллаж буй малчдын талаарх мэдээллийг ХӨСҮТ-д шуурхай хүргэх;
2. ХӨСҮТ нь адууны эзэн, адууг маллаж буй малчид болон хавьтал болсон хүнээс шаардлагатай сорьц цуглуулж, Мал эмнэлгийн хүрээлэнд хүргэх;
3. Мал эмнэлгийн хүрээлэнд нь цуглуулсан сорьцод *B. mallei*-ийн халдвар илрүүлэх шинжилгээ хийж, үр дүнг ХӨСҮТ-д эргэн мэдээлэх;
4. ХӨСҮТ болон Мал эмнэлгийн хүрээлэн нь Монгол Улсад нэвтрүүлж буй оношилгооны дэвшилтэт шинэ технологи, багаж төхөөрөмжийг суурилуулах, үйл ажиллагааг жигдрүүлэх, нутагшуулах, зоонозын хоёр өвчний тандалт, оношилгоо, эмчилгээний удирдамжийг хамтран боловсруулах, хэрэгжүүлэх;
5. ХӨСҮТ болон Мал эмнэлгийн хүрээлэн нь төслийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, эрүүл хүмүүсийн дунд сүрьеэгийн халдвар илрүүлэх судалгааг өргөжүүлэн хийж, үнэлгээ, судалгааны үр дүнг дотоод болон гадаадын сэтгүүлүүдэд хэвлүүлэх, үр дүнг олон нийтэд түгээх;
6. Эрүүл мэндийн яам, Мал эмнэлгийн ерөнхий газар нь төслөөс нийлүүлэгдэж байгаа урвалж оношлуур, тоног төхөөрөмжийн импортын лиценз гаргах, татан авах, суурилуулахад дэмжлэг үзүүлэх;
7. Эрүүл мэндийн яам, Боловсрол шинжлэх ухааны яам, Мал эмнэлгийн ерөнхий газар нь төслийн хүрээнд орон нутагт томилолтоор ажиллах зардлыг ХӨСҮТ болон Мал эмнэлгийн хүрээлэнд саадгүй гаргах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

8. Ковидын нөхцөл байдлаас улбаалан төслийн төлөвлөгөөний зарим үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хугацааг 6-12 сараар хойшлуулан баталсан ба үүнтэй холбоотой Төслийн загварын матриц (PDM) -д гүйцэтгэлийн хугацааг 6-12 сараар сунгахаар оролцогч талууд санал нэгдэв.
9. Шийдвэрийн биелэлтийг 2024 оны 3 дугаар сарын 31-ны дотор төслийн ХЗХ-нд ирүүлэх.

Хянан, баталгаажуулсан:

Д. Баярболд, Төслийн захирал,
Эрүүл мэндийн яамны Нийтийн
эрүүл мэндийн газрын дарга